

VOJENSKOTECHNICKÁ ČÁST VOJENSKÉ DOKTRÍNY ČLENSKÝCH STÁTŮ VARŠAVSKÉ SMLOUVY

V současných podmínkách, kdy existují dva protikladné společenské systémy, kapitalistický a socialistický, které mají značné materiální i lidské zdroje a vlastní prostředky ozbrojeného zápasu mohutné ničivé síly, se stává generální linií komunistických a dělnických stran socialistických států v mezinárodních vztazích všeobecná bezpečnost. Dnes není jiné alternativy než odvrácení nové světové války. Při řešení tohoto globálního problému současnosti patří vedoucí úloha mírumilovné politice členských států Varšavské smlouvy, která se odráží v jejich vojenské doktríně. Tato doktrína má, jak známo, dvě dialekticky související části, sociálně politickou a vojenskotechnickou.

Sociálně politická část vojenské doktríny je hlavní a vyplývá z politiky mírového soužití, odvrácení války a leninské teze o tom, že každá revoluce má cenu jen tehdy, jestliže se dovede bránit. Odráží vztah bratrských států k problémům světové války v jaderném věku a k jejímu odvrácení, zaměření vojenskopolitických úkolů na posilování obrany a zajištění bezpečnosti socialistických států.

Cílem tohoto článku je na základě politické části vojenské doktríny a změn, které probíhají ve vojenství, podrobit rozboru **obsah vojenskotechnické části vojenské doktríny.**

O významu vojenskotechnické části vojenské doktríny se zmiňovali již klasikové marxismu-leninismu. B. Engels psal, že veškerá organizace armád a jejich způsob vedení boje, a zároveň i vítězství a porážky závisejí na materiál-

ních, tj. ekonomických podmínkách, na lidech a na zbraních. Tuto tezi rozvinul V. I. Lenin a zdůvodnil závislost války jak na vojenských faktorech — armádě a vojenském umění — tak i na sociálně politických, ekonomických a morálních faktorech. Tyto závěry klasiků marxismu-leninismu mají metodologický význam, jsou neustále středem pozornosti KSSS i ostatních bratrských stran a při respektování požadavků času jsou neustále upřesňovány a rozvíjeny.

Vojenskotechnická část vojenské doktríny určuje vojenská, organizační, technická, strategická a válečně ekonomická opatření k odvrácení a odrazení možné agrese. **Posuzuje tyto otázky:**

- názory na pravděpodobný charakter války,
- úlohu vojenských prostředků při dosahování cílů války,
- obsah strategických úkolů ozbrojených sil, které vyplývají z politických cílů války,
- charakter ozbrojených sil potřebných pro takovou válku a způsoby jejich použití,
- zaměření přípravy ozbrojených sil k válce.

Všechny tyto složité otázky mají v dnešní době značný teoretický i praktický význam.

Vojenskotechnická část vojenské doktríny je určována především na základě politického obsahu doktríny a bezprostředně **závisí** na úrovni ekonomiky státu, jeho schopnosti zabezpečit pro ozbrojené síly vše potřebné k vedení války, morálních kvalitách lidí i na stupni rozvoje vojenské vědy. Kromě toho je zapotřebí, aby vojenská doktrína měla na zřeteli také charakter válečných příprav pravděpodobného nepřítele.

Dnes, kdy agresivní imperialistické kruhy v čele s USA pokračují v závodech ve zbrojení, jsou otázky vojenskotechnické části vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy jedním z hlavních úkolů KSSS a bratrských komunistických a dělnických stran. Praktická realizace těchto otázek zabezpečuje udržení vojenskostrategické rovnováhy a bezpečnost socialistického společenství.

Obranyschopnost našich států je založena především na pevném materiálním základě, ekonomickém potenciálu socialistického společenství, bojové síle Spojených ozbrojených sil členských států Varšavské smlouvy a na výsledcích dosažených ve vědě a technice.

Orientace na urychlení ekonomického rozvoje, přijatá na XXVII. sjezdu KSSS a na posledních sjezdech komunistických a dělnických stran bratrských států, zajišťuje dynamické narůstání materiální základny obranyschopnosti Varšavské smlouvy. Zvyšování tempa a absolutních růstů národních důchodů umožní zároveň řešit rozsáhlé ekonomické a sociální úkoly a udržovat obranyschopnost našich států na potřebné úrovni. Jak prohlásil generální tajemník ÚV KSSS M. S. Gorbačov — dobře vidíme snahy zrychlováním závodů ve zbrojení ekonomicky oslabit SSSR a světovou socialistickou soustavu a uděláme všechno, aby tyto zlovolné plány nevyšly. Rozhodnutí urychlit tempo rozvoje raketového, leteckého a loďařského průmyslu i odvětví spojených s výrobou vojenské radioelektroniky, obrněné i tankové techniky, dělostřelecké a další munice má důležitý význam. Rozsáhlé osvojení pokrokových technologií založených na výsledcích významných základních výzkumů a vědeckých objevů je základem pro vývoj a modernizaci výzbroje, zvyšování technické vybavenosti Spojených ozbrojených sil a spojeneckých armád.

Neustálý růst ekonomického potenciálu i rozvoje vědy a techniky napomáhá zvyšování objemu zdrojů států, které v míru zabezpečují udržování bojového potenciálu Spojených ozbrojených sil na potřebné úrovni, zejména jejich technickou vybaveností. V případě imperialistické agrese zajišťují splnění cíle obrany členských států Varšavské smlouvy. Houževnaté úsilí KSSS a komunistických a dělnických stran bratrských států v boji za odzbrojení, oslabení vojenské konfrontace a za odstranění válek ze života lidstva již dosáhlo určitých kladných výsledků.

Avšak situace ve světě zůstává díky imperialistickým kruhům složitá a nebezpečná. Při rozpracovávání ustanovení vojenskotechnické části vojenské doktríny proto vzniká **objektivní nutnost všestranně analyzovat vojenské přípravy pravděpodobného nepřítele**. Jak známo, charakter činnosti vedení USA a hlavních západoevropských států NATO je určován jejich úsilím o světovládu, zničení socialismu, změnu globálního poměru sil v prospěch Západu. Za základní prostředek dosažení politických cílů považují tak jako dříve ozbrojený zápas. Proto také jedním z hlavních praktických směrů jejich politiky je materiální příprava války a zesílení závodů ve zbrojení. Administrativa USA nezrušila program strategické obranné iniciativy (SDI), snaží se pomocí **militarizace kosmického prostoru** dosáhnout vojenské převahy nad SSSR. Obavy způsobují také úsilí určitých imperialistických kruhů „kompenzovat“ zničení dvou tříd jaderných zbraní v Evropě modernizací soudobých a vývojem nových druhů zbraní na základě nejnovějších fyzikálních principů. Důkazem toho je např. interview státního tajemníka USA G. Schulze pro italské noviny Stampa, ve kterém prohlásil, že: „Smlouva (o raketách středního a kratšího doletu) pomohla zvýšit úlohu NATO v naší strategické doktríně kolektivní obrany a pružné reakce. Společně pokračujeme v potřebné modernizaci jaderných i konvenčních zbraní“. Jinými slovy, USA i NATO postupují zvýšeným úsilím v realizaci dlouhodobých programů rozvoje ozbrojených sil NATO na evropském válčišti.

Ve **strategických útočných silách** jsou připravovány dva nové systémy — mezikontinentální řízené střely MX a strategický bombardovací letoun B-1B. Pokračuje výstavba raketových ponorek na jaderný pohon třídy Ohio, pro které je ukončován vývoj rakety Trident. Je vyvíjena nová generace strategických řízených střel Midgetman a „neviditelných“ bombardovacích letounů.

Velká Británie a Francie předpokládají ke zdokonalení svých raketových jaderných sil během nejbližších 6 až 7 let téměř zdvojnásobit počet jaderných hlavic strategického určení. Náš hlavní nepřítel se zaměřuje především na vytvoření systému protiraketové obrany a kosmických úderných prostředků v rámci programu SDI. V souvislosti s tímto programem Pentagon již vykonal sérii zkoušek. Byly do něj vtaženy vědeckotechnické potenciály všech hlavních imperialistických států.

V **silách všeobecného určení** USA i NATO se předpokládá další výrazné zvyšování jejich bojových možností. Jde o rozsáhlé vybavení pozemního vojska, vojenského letectva i vojenského námořnictva novými, vysoce přesnými prostředky ničení dalekého dosahu, které se svými možnostmi přibližují jaderným zbraním taktického určení. Vedení USA a NATO uvažuje, že ke konci 90. let přezbrojením pozemního vojska a taktického letectva novými druhy zbraní, včetně vysoce přesných zbraní, dosáhne **zvýšení jejich bojové síly o 50 %** a u vojenského námořnictva na 1350 bojových plavidel.

Vojenskostrategická koncepce USA přímé konfrontace a NATO pružné reakce orientují výstavbu, rozmístění i operační a bojovou přípravu svých ozbrojených sil a orgánů velení i jejich použití na vedení především **nenadálých útočných** a ne obranných činností, na jejich udržování v pohotovosti, která má zabezpečit předejití protistojící strany. Již v míru vytvořené uskupení vojsk NATO v bezprostřední blízkosti hranic s členskými státy Varšavské smlouvy, především na středoevropském válčišti, svým složením, výzbrojí a úrovní bojové pohotovosti zcela jasně **přesahuje mez nezbytné obrany** a svou podstatou je útočné. K použití ozbrojených sil v různých druzích válek je rozpracována řada strategicko-operačních principů, zejména princip geografické eskalace, vzdušně pozemní i vzdušně námořní operace, boj s druhými sledy a další. Velení NATO v současné době vytvořilo systém a orgány velení ozbrojeným silám, které jsou udržovány v pohotovosti nebo vyžadují minimální opatření k zajištění jejich přechodu na válečný stav. **Celkem je v ozbrojených silách NATO v Evropě a na atlantském válčišti přes 3 milióny osob, 73 divízi, téměř 17 tisíc tanků a 5000 bojových letounů, přes 1000 plavidel základních tříd. Na hlavním, středoevropském válčišti má NATO v míru 42 divízi, přes 2,5 tisíce bojových letounů.** Dislokace vojsk umožňuje velení NATO během 2 až 3 dnů vytvořit **úderné uskupení s 23 až 25 divízemi v prvním sledu** a s posílením může dosáhnout **pozemní vojsko až 82 divízi.**

Charakter válečných příprav **pravděpodobného nepřítele** a plnění programů rozvoje ozbrojených sil NATO tedy zabezpečuje do začátku 90. let **podstatně zvýšení bojového potenciálu jejich ozbrojených sil, ještě více zvyšuje nebezpečí jejich nenadálého útoku, mění podmínky možného vstupu našich Spojených ozbrojených sil a spojeneckých armád do války a nepochybně bude mít vliv i na obsah vojenskotechnické části vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy.**

Při posuzování **charakteru války**, jednoho z nejdůležitějších dílů vojenskotechnické části vojenské doktríny, je třeba mít na paměti, že se tím chápe souhrn jejich nejzákladnějších znaků a rysů jak z hlediska sociálně politického, vojenskostrategického, tak i vojenskotechnického.

Charakter války a způsoby jejího vedení jsou přímo závislé na rozmístění sil ve světě, politice států, jejich společenském zřízení, úrovni rozvoje výrobních sil, stavu ekonomiky a na rozvoji výzbroje i techniky. Obrovský raketový jaderný potenciál, kterým disponuje SSSR i USA, ovlivnil obsah názorů na možný charakter soudobé války.

Vojenská doktrína USA zahrnuje přípravu státu a jeho ozbrojených sil k **vedení čtyř druhů válek**: všeobecné jaderné války, jaderné války na válčišti, všeobecné konvenční války a vedení konvenční války na válčišti.

Sovětská vojenská doktrína předpokládá, že v současných podmínkách vzhledem k základním protikladům naší epochy a ke složení sociálních sil, které by se války zúčastnily, jsou možné různé typy válek.

Každou válku lze klasifikovat podle politických cílů i třídního obsahu války, možného rozsahu a podle prostředků jejího vedení. V závislosti na politických cílech a třídním obsahu mohou být války pro jednu bojující stranu **spravedlivé** a pro druhou **nespravedlivé**. Podle svého rozsahu může jít o válku **světovou** a **lokální**. Ve shodě s prostředky vedení války může být válka vedena **za použití jaderných zbraní** a dalších prostředků hromadného ničení nebo **za použití pouze konvenčních zbraní**, ve zvláštních podmínkách i za použití speciálních zbraní.

Pokud se imperialistům podaří rozpoutat novou světovou válku, potom tato bude mít **nevyhnutelně koaliční charakter**. Je to podmíněno poválečným vývojem světa, existencí dvou protikladných společenských systémů, výrazně koaliční politikou imperialistických států a objektivní nutností internacionální ochrany socialismu.

Jak světová jaderná válka, tak i světová válka za použití pouze konvenčních zbraní znamená **nejostřejší třídní střetnutí, rozhodující boj mezi dvěma světovými společenskými systémy**. Nevyhnutelně bude mít globální charakter, bude vedena mohutnými koaličními mnohamilionovými armádami, bez kompromisů, s **nejrozhodnějšími politickými a strategickými cíli**. V jejím průběhu se vlastně bude řešit osud celého lidstva.

V současných podmínkách, kdy je relativně stejná možnost jak světové jaderné války, tak i války za použití pouze konvenčních zbraní, zákonitě vzrůstá pravděpodobnost vedení válečné činnosti **za použití pouze konvenčních zbraní**, neboť jaderné střetnutí může mít katastrofální následky. Jaderné odstrašování však zůstává i nadále základem vojenské politiky USA i NATO.

Světová jaderná válka může být vedena s maximálním **využitím dosavadních jaderných prostředků na obou stranách**. Bez ohledu na nesnadné prognózování katastrofálních následků použití jaderných zbraní je nutné její strategické rysy v současné době předvídat a na tomto základě připravovat Spojené ozbrojené síly i spojenecké armády. Nelze vyloučit, že **jaderná válka bude zdlouhavá, avšak její počáteční období může zahrnovat jen několik dní a přesto bude mít rozhodující vliv na její průběh a výsledek**. Ten bude v mnohém záviset na opatřeních, která byla přijata při předvídání války, způsobu jejího zahájení, stupni bojové pohotovosti a na efektivnosti praktických opatření na ochranu ekonomiky a ozbrojených sil proti účinkům zbraní hromadného ničení.

Pro světovou válku za **použití pouze konvenčních zbraní je charakteristické široké využití vysoce přesných zbraní, radiační a chemické zamoření terénu** v důsledku zničení jaderných elektráren a velkých středisek chemické výroby. To povede k hromadnému ničení vojsk, obyvatelstva i ekonomických center na velkých územích a oproti minulým válkám i k nesrovnatelně větším ztrátám. Je nejpravděpodobnější, že válka vedená pouze za použití konvenčních zbraní bude **dlohodobá** a v jejím průběhu bude neustále hrozit nebezpečí přechodu k použití jaderných zbraní v kterémkoli okamžiku. Možnost dlouhodobého vedení této války staví jinak otázku její periodizace. V současné době se uvažuje o **počátečním období, několika následujících obdobích a o závěrečném období války**. Přitom za **nejdůležitější je považováno počáteční období, které může trvat několik měsíců, během nichž současně s odražením agrese je nutné dokončit strategické rozvinování Spojených ozbrojených sil a realizovat základní opatření k přechodu ekonomiky našich států na válečný stav**.

V souvislosti se závazky členských států Varšavské smlouvy za žádných okolností nezahájit vojenské akce jako první se mnohokrát **zvýšila úloha a význam Spojených ozbrojených sil** jak v boji za udržení míru, tak i v připravenosti k odrazení možné agrese. Na počátku války budou Spojené ozbrojené síly nuceny zaměřit se především na **odvetnou činnost**. To předurčuje rozpracování a osvojení takových způsobů plnění úkolů, které by za jakýchkoli podmínek umožňovaly **odrazení nenadálého napadení již v počátečním období války, změnu průběhu válečných činností, získání iniciativy a poté rozhodné zničení nepřítele**. Proto otázky přípravy vojsk k odrazení agrese vedením **obránných**

operací získaly na zvláštní aktuálnosti. Tyto operace je nutné považovat za **základní formu válečné činnosti frontů, armád a armádních sborů v počátečním období války**. Zároveň je zcela pochopitelné, že pouze obranou není možné agresora zničit. Proto mohou **útočné operace začít na řadě směrů již od okamžiku zahájení agrese nepřítelem i potom**, kdy mu budou v průběhu obraných sražení **způsobeny velké ztráty**. Ve všech případech je zapotřebí, aby Spojené ozbrojené síly byly připraveny a schopny v krátké době **přejít do rozhodného protiútoků** s cílem dokončit zničení protistojícího uskupení nepřítele. V souvislosti s tím se v počátečním období války i **protiútok stává základní formou vedení bojové činnosti**. Přitom jeho příprava splývá s obdobím vedení nejurputnějších obranných sražení, kdy je nezbytné zničit nepřítele, který se vklíní do naší obrany, stabilizovat frontu, obnovit bojeschopnost vojsk prvního operačního sledu, vytvořit nezbytná uskupení a materiálně technické zásoby pro přechod do protiútoků.

Ve válce za použití **pouze konvenčních zbraní bude nutné první operace uskutečňovat ve velice složitě situaci**, zpravidla bez možnosti celkové převahy nad nepřítelem. To znamená značné vypětí boje, které vyžaduje velmi pečlivou organizaci postupného ničení nepřátelských uskupení a přitom je třeba mít na zřeteli neustálou hrozbu použití jaderných zbraní nepřítelem, což vyžaduje nutnost včasného přesněného prvního jaderného úderu.

V organizaci a vedení **prvních obranných operací** je v současných podmínkách nutné mít na zřeteli řadu nových **zvláštností**:

1. V podmínkách agrese nepřítele a požadavků vojenské doktríny bude obrana našich vojsk v počátečním období války **záměrná**. Tudiž ještě v míru je zapotřebí uskutečnit značný rozsah práce spojené s organizací všech druhů průzkumu s cílem zjistit nepřátelskou agresi a také s včasnou přípravou obrany ve všech oblastech.

2. Obrana v počátečním období války musí zajistit možnost úspěšného **odražení nepřátelského napadení** za jakékoli situace. Je nezbytné, aby v současné době armády a fronty prvního sledu byly připraveny vést **první obranné operace** silami, které jsou k dispozici, **bez přisunutí velkých záloh na válčistiště, dokonce i při neúplném rozvinutí vojsk**.

3. Operace frontů a armád je nutné uskutečňovat tak, aby **nedošlo ke značné ztrátě vlastního území**, tj. aby byl nepřítel **zastaven v taktické, nebo výjimečně v nejbližší operační hloubce**. S tímto cílem je třeba, aby **taktická hloubka obrany měla dvě pásma, která obsadí větší části sil a prostředků armád prvního sledu**, účelně rozmístit prvky operační sestavy, předem plánovat opatření k narůstání možností bránících se vojsk pomocí manévru prostředky armád a dokonce i frontů a vést rozhodnou bojovou činnost.

V obranných operacích bude mít výjimečně důležitý význam boj za **dosažení palebné převahy**. Přitom je těžké docenit úlohu dobře organizovaného hromadného úderu letectva i raketového vojska a dělostřelectva. Může být prováděn formou odvetného (vstřicného) úderu zpočátku pouze na objekty prvního pořadí, a to bojeschopnými prostředky. V dalším s narůstáním bojové pohotovosti se bude jejich počet zvyšovat.

K úspěšnému vedení obrany bude nejdůležitější vedení **úderů do celé hloubky** operační sestavy vojsk. Může být široce využíváno aktivní přepadové činnosti v týlu nepřítele, krátkých předstihujících úderů před přední okraj,

protiztečí a protiúderů. Je vhodné používat všech druhů zátarasů, zejména jejich zřizování na dálku.

Vznikla nezbytnost **zahrnout do obsahu frontových operací jako jejich součást bojové použití útvarů REB** k radioelektronickému rušení nejdůležitějších prostředků velení vojskům a řízení zbraní nepřítele, provádění opatření rádiové dezinformace a opatření proti jeho technickým prostředkům průzkumu. Tyto útvary musí zahajovat každý druh válečné činnosti. Bez toho bude úspěšné splnění úkolů v soudobé válce značně ztíženo.

Z hlediska vojenskopolitické situace a charakteru budoucí možné války **vojenskotechnická část vojenské doktríny určuje, jaké ozbrojené síly jsou potřebné pro takovou válku a jakým směrem je nutné zaměřit jejich přípravu.** V podstatě vychází z nezbytnosti udržet dosaženou vojenskostrategickou rovnováhu mezi státy Varšavské smlouvy a NATO, SSSR a USA, i z možnosti dosažení nižší úrovně vojenské konfrontace. Obrannou sílu socialistických států je zapotřebí budovat s vědomím toho, aby u SSSR i USA, Varšavské smlouvy i NATO byla přibližně stejná, jejich bezpečnost vzájemná a v mezinárodním měřítku všeobecná. Přesto určité kruhy na Západě dělají vše možné, aby dosáhly vojenské převahy. Např. využívají částečných disproportionů ve struktuře ozbrojených sil stran, které však nenarušují celkovou rovnováhu, anebo se snaží vydávat je za úhrnnou převahu Varšavské smlouvy v konvenčních zbraních.

Jaký je tedy reálný obraz **poměru ozbrojených sil a konvenční výzbroje mezi NATO a Varšavskou smlouvou?** Podle posledních údajů londýnského Mezinárodního institutu pro strategické studie je **2385 tisíc osob** v pravidelném vojsku NATO a **2292 tisíc** ve Spojených ozbrojených silách Varšavské smlouvy. V NATO je **94 bojeschopných divízií** (včetně Francie a Španělska), ve Varšavské smlouvě **78**. Členské státy Varšavské smlouvy převyšovaly NATO počtem tanků, avšak vstupem Španělska do této organizace se počty vyrovnaly. Nyní celkový počet tanků na obou stranách činí kolem 28 000. V oblasti **taktického letectva** je poměr sil mezi NATO a Varšavskou smlouvou **ve prospěch NATO**: v bojových letounech 1,2 : 1 a ve vrtulnících 1,8 : 1. Celkově ve strategických útočných zbraních, jaderných zbraních středního dosahu a v silách všeobecného určení je **přibližná rovnováha**. V oblasti snížení počtů ozbrojených sil členských států Varšavské smlouvy a NATO na vzájemném základě vystoupily členské státy Varšavské smlouvy s řadou iniciativ, jejichž realizace musí být oboustranná a je nutné ji uskutečnit politickými prostředky při rozhovorech.

Obranné zaměření vojenské doktríny vytváří příznivější podmínky pro odvrácení války a pokud to bude možné pro úspornější řešení úkolů výstavby Spojených ozbrojených sil na základě principu vojenské rovnováhy a obranné dostatečnosti. **Hranice této dostatečnosti jsou určovány reálnou činností USA a NATO a jejich úsilím dosáhnout vojenské převahy nad SSSR a Varšavskou smlouvou.** V této situaci jsou členské státy Varšavské smlouvy nuceny udržovat ozbrojené síly v takovém složení a stavu, aby mohly **spolehlivě odrazit agresi**. Je nevyhnutelné, aby výstavba Spojených ozbrojených sil i spojeneckých armád zajišťovala spolehlivou **obranyschopnost** členských států Varšavské smlouvy a zaručené **zničení agresora**.

Proto vzhledem k sociálně ekonomickým úkolům socialistické společnosti, mezinárodní situaci a válečným přípravám pravděpodobného nepřítele jsou zapotřebí odůvodněná rozhodnutí o **optimálních proporcích mezi počty ozbro-**

jených sil členských států Varšavské smlouvy a spojeneckých armád v míru a za války, mezi druhy ozbrojených sil a druhy vojsk. Podstata tohoto problému spočívá ve stanovení takových minimálních počtů ozbrojených sil v míru, které by nadměrně nezatěžovaly národní hospodářství našich států, ale zajišťovaly úspěšné odražení nenadálých nepřátelských úderů, přechod k aktivní a rozhodné činnosti a rychlý nárůst sil a prostředků za války.

Důležitým faktorem bojové síly Spojených ozbrojených sil je jejich **technické vybavení**, které je nutné zabezpečovat tak, aby nedošlo k vojenskotechnické převaze nepřítele. „Sebelepší armáda, revoluci sebevíce oddaní lidé,“ psal V. I. Lenin, „budou nepřítelem okamžitě vyhlazeni, nebudou-li dostatečně vyzbrojeni, zásobeni potravinami a vycvičeni.“ (Lenin, V. I.: Spisy, sv. 27, s. 70.) V této souvislosti mají zvláštní význam otázky dlouhodobého, vědecky zdůvodněného programového plánování vývoje zbraní a bojové techniky. V usnesení 19. zasedání Výboru ministrů obrany bylo poprvé stvrzeno zpracování komplexního programu rozvoje výzbroje a techniky pro armády členských států Varšavské smlouvy do roku 2000. Je to jedna z nejdůležitějších cest dalšího zdokonalování vojenskotechnické spolupráce spojeneckých států, spojení jejich úsilí zaměřeného na zvýšení úrovně technické vybavenosti Spojených ozbrojených sil i spojeneckých armád.

Spolu s rozvojem zbraní a jejich zaváděním do vojsk je rozvíjena i jejich **organizační struktura**. V koaličních ozbrojených silách se její zdokonalování komplikuje podstatnou rozdílností organizace svazků a útvarů, jejich počtů a zejména rozdílností výzbroje a techniky. To způsobuje určité těžkosti při organizaci bojové přípravy, plánování operací a bojů, zejména při stanovení bojových úkolů a organizaci všestranného zabezpečení vojsk. Proto je nezbytné dosahovat co nejvyšší **unifikace organizační struktury svazů, svazků i útvarů všech armád členských států Varšavské smlouvy**. Získané kladné zkušenosti svědčí o tom, že zvýšení bojových možností většiny svazků a útvarů je žádoucí dosahovat ne kvantitativními změnami v jejich organizační struktuře, ale **náhradou zastaralých typů** zbraní a techniky novými v rámci daných počtů ozbrojených sil. Další směr rozvoje této struktury musí zabezpečit vysokou **samostatnost** jednotek, útvarů i svazků v boji a operaci, **odolnost** proti účinkům vysoce přesných zbraní a maximální využití jejich bojových možností.

Při zpracování vojenskotechnické části vojenské doktríny v oblasti technického vybavení Spojených ozbrojených sil a jejich organizační struktury je velmi důležité mít na zřeteli **perspektivy rozvoje ozbrojených sil a prostředků ozbrojeného zápasu pravděpodobného nepřítele**. Např. na středoevropském směru pouze v ozbrojených silách NSR se v souladu s novým programem do konce 90. let předpokládá zařadit do výzbroje 250 tanků Leopard-2, 35 letounů Tornado, přes 200 nových protitankových vrtulníků s PTRS třetí generace, 1700 samohybných děl, kolem 800 odpalovacích zařízení Girafe pro boj s tanky a vrtulníky protivníka, 6 ponorek, 41 plavidel různé třídy. Kromě toho od konce 90. let mají být zahájeny dodávky principiálně nových typů tanků Tank-2000, 2500 BVP Kampfschützenwagen-2000, přes 1200 155mm houfnic Panzergaubitze-200 a také bojových bezpilotních prostředků pro boj s tanky s dosahem do 100 km. To bude mít podstatný vliv na rozhodnutí bratrských armád o dalším rozvoji jejich ozbrojených sil.

Důležitým článkem vojenskotechnické části vojenské doktríny je **zaměření přípravy Spojených ozbrojených sil členských států Varšavské smlouvy**, která

je v současné době určována především na základě obranného charakteru naší vojenské doktríny, úrovně válečných příprav nepřítele a charakteru soudobé války. Příprava Spojených ozbrojených sil je uskutečňována na základě rozhodného splnění závěrů přijatých na zasedáních Politického poradního výboru a Výboru ministrů obrany k dalšímu posilování obranyschopnosti a bezpečnosti socialistického společenství. V souvislosti s charakterem soudobé války a prostředků ozbrojeného zápasu je nezbytné **připravovat vojska k válce jak za použití jaderných, tak i konvenčních zbraní a v sestavě uskupení vojsk různé státní příslušnosti.**

V těchto podmínkách získává výjimečně velký význam dosažení vysokého **morálního politického stavu příslušníků** ozbrojených sil a jejich **psychologické přípravy** jako nejdůležitější součásti bojového potenciálu Spojených ozbrojených sil. Splnění tohoto úkolu se musí stát prvořadým ve stranickopolitické práci velitelů, politických orgánů a štábů.

Je nutné, aby naše armády odrazily agresi, způsobily nepříteli maximální ztráty a v dalším ho rozdrtily. Úspěšné odrazení nepřátelské agrese v počátečním období války bude záviset především na **včasném uvedení vojsk (sil) do bojové pohotovosti**. V praktické činnosti je nezbytné pečlivě sledovat válečné přípravy nepřítele, zejména v době velkých cvičení, na kterých se procvičují různé varianty zahájení agrese. V těchto podmínkách má nejdůležitější význam zvládnutí komplexu opatření k **předvídání nenadálého napadení nepřítelem**, předejití ho ve zvyšování bojové pohotovosti našich vojsk. Je zapotřebí, aby celý systém bojové a mobilizační pohotovosti hledal možnosti zkrácení doby uvedení vojsk do pohotovosti, zdokonaloval technické vybavení vojenských orgánů předurčených k zabezpečení splnění mobilizačních opatření.

Nový obsah myšlení generálů a důstojníků je nezbytné zaměřit na jasné chápání toho, že vzhledem k obrannému charakteru vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy je nutné hlavní pozornost v případě Spojených ozbrojených sil a spojeneckých armád soustředit na **organizaci a vedení obrany v počátečním období války** s cílem odrazit nepřátelské napadení s **následným přechodem do protiútoků** a zničení nepřítele. Proto musí být zvláštní místo v systému operační a bojové přípravy vyhrazeno otázce připravenosti k **přechodu z obrany do útoku**.

Na Západě proti Spojeným ozbrojeným silám stojí profesionální armády, složené ze 70 až 80 % vojáky z povolání. Proto nelze připustit, aby nepřítel převyšoval spojenecké armády úrovní vycvičenosti vojsk, zejména prvního sledu. **Přípravu** je nutné organizovat tak, aby narůstání bojových návyků u našich vojsk probíhalo rychleji, aby v hlavních ukazatelích bojové přípravy naše útvary a svazky nezaostávaly za ozbrojenými silami NATO.

Všechny tyto otázky musí mít důležité místo v přípravě vojsk a štábů, stát se v dnešní době **základem přestavby výcvikového procesu Spojených ozbrojených sil i spojeneckých armád**. Analýza organizace operační a bojové přípravy Spojených ozbrojených sil členských států Varšavské smlouvy a vojsk NATO potvrzuje, že většinou jsou charakteristické rysy bojového výcviku vojsk NATO ve spojeneckých armádách brány v úvahu.

V souvislosti s řadou nových ustanovení vojenskotechnické části vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy byly pro **vojenské kádry** vytyčeny

složitě, odpovědně a konkrétní úkoly. To znamená, že se dnes od těchto kádrů vyžaduje na základě hlubokého pochopení uvedených požadavků aktivizovat úsilí ke zkoumání problémů vojenského umění a především způsobů odražení agrese. Zvláštní pozornost je zapotřebí **věnovat** včasnému zjištění zámyslů pravděpodobného nepřítele, přijetí účinných opatření k odvrácení jeho nena-
dálého napadení, pečlivému sledování růstu jeho válečných příprav. Je ne-
zbytné **osvojit si otázky** přípravy a vedení obraných operací svazy koaličního
složení v počátečním období války, způsoby organizace a vedení mohutných
protiúderů s následným přechodem do protiútoků.

Je tedy nutné neustále si hluboce uvědomovat změny, které proběhly a pro-
bíhají ve vojenství a **prakticky realizovat nové úkoly**, které vyplývají z požadav-
ků vojenskotechnické části vojenské doktríny členských států Varšavské smlou-
vy k zdokonalení Spojených ozbrojených sil i spojeneckých armád.